

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A. sp. z o.o. w W.

przeciwko K. K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 września 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 stycznia 2020 r., sygn. akt VII AGa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być

osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 11 ust. 1 z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1128; dalej - pr. up.) (w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 października 2003 r. do 1 maja 2009 r., jak również w brzmieniu obowiązującym od 2 maja 2009 r. do 31 grudnia 2015 r.), a to w celu udzielenia odpowiedzi na pytanie, „czy na gruncie tego przepisu dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych bez względu na przyczynę (nawet wtedy, gdy zaprzecza istnieniu tych wierzytelności lub ich wymagalności), czy też w ujęciu tego przepisu przyczyna niewykonania wymagalnych zobowiązań jest istotna, a dłużnika zaprzeczającego istnieniu lub wymagalności wierzytelności nie można uznać za niewypłacalnego, jeżeli takich zobowiązań pieniężnych nie wykonuje”.

O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy pewien przepis, mimo jego niejednoznacznego brzmienia, nie był w ogóle przedmiotem wykładni w orzecznictwie sądowym, a w szczególności w orzecznictwie Sądu Najwyższego albo jego wykładnia jest niejednolita.

W świetle art. 11 ust. 1 pr. up. w brzmieniu obowiązującym w okresie, na który wskazuje powód dłużnika należało uważać na niewypłacalnego wtedy, gdy nie wykonywał swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Sądy obu instancji, z odwołaniem się do orzecznictwa Sądu Najwyższego (orzeczenia z 29 kwietnia 1938 r., C III 487/38 i z 29 lutego 1936 r., C II 2907/35) przyjęły, że przepis nie ma zastosowania do przypadku, gdy dłużnik nie płaci spornej należności. Dla wykazania, że ten sposób wykładni art. 11 ust. 1 pr. up. nie jest przyjmowany jednolicie powód powołał kilka orzeczeń różnych sądów apelacyjnych. Wyrażone w nich poglądy trudno jest jednak odnieść do niniejszej sprawy, gdyż spór o wierzytelność, której

powód nie zaspokoił trwał między stronami od 2002 r., a w 2014 r. Sąd pierwszej instancji wydał w tej sprawie wyrok oddalający powództwo. Przesłanki powstania wierzytelności powoda nie były zatem oczywiste i łatwe do zweryfikowania dla pozwanej w stopniu, który powinien ją skłonić do zaspokojenia tej należności zanim rozstrzygnięty został spór o to, czy powstała i jaka jest jej wysokość.

Powód powołał się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z naruszenia: - art. 11 ust. 2 pr. up. (w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2003 r. do 31 grudnia 2015 r.) w zw. z art. 21 ust. 1 pr.up. (w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 października 2003 r. do 31 grudnia 2015 r.) przez niezastosowanie w sprawie, pomimo ustalenia przez Sąd I instancji i Sąd II instancji, że zobowiązania spółki C. przewyższały wartość majątku tej spółki w 2013 r., co przesądzało w analizowanym przypadku o wystąpieniu podstawy ogłoszenia upadłości spółki już w 2013 r.; - art. 21 ust. 1 pr.up., który precyzował, że zgłoszenie w sądzie wniosku o ogłoszenie upadłości powinno nastąpić w terminie dwóch tygodni od wystąpienia podstawy z art. 11 ust. 2 pr. up. przez niezastosowanie oraz przez pominięcie, że pozwana nie wykazała, że zgłosiła wniosek o ogłoszenie upadłości spółki C. we „właściwym czasie” w rozumieniu art. 299 § 2 k.s.h. (w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2015 r.), podczas gdy to na niej spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie w myśl art. 299 § 2 k.s.h. w zw. z art. 6 k.c.; - art. 11 ust. 2 pr.up. przez pominięcie, że skoro w ustalonym stanie faktycznym podstawa ogłoszenia upadłości zaistniała w 2013 r., to pozwana miała udowodnić, że wniosek o ogłoszenie upadłości został przez nią złożony w terminie wynikającym z art. 21 ust. 1 pr.up., co dopiero pozwoliłoby na sprostanie ciężarowi dowodu (art. 6 k.c.) w przedmiocie wykazania przesłanki egzoneracyjnej z art. 299 § 2 k.s.h.

Powód zarzucił, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika także z nieuwzględnienia, że pozwana, zmierzając do wykazania przesłanki egzoneracyjnej z art. 299 § 2 k.s.h. (w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2015 r.), a mianowicie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości C. we właściwym czasie, nie mogła oprzeć się wyłącznie na bilansach tej spółki, ponieważ bilanse nie mogły być w ogóle dowodem na okoliczność wystąpienia bądź niewystąpienia pierwszej podstawy upadłości (art. 11 ust. 1 pr. up.), a wykluczały to art. 46 ust. 5 pkt

1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 217; dalej - u. r.) (w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2002 r. do 17 czerwca 2009 r.) w zw. z załącznikiem nr 1 do ustawy o rachunkowości (w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1995 r. do 29 lutego 2020 r.), tj. przepisy ściśle określające treść dokumentu, jakim jest bilans, nieprzewidujące dla takiego dokumentu danych, które pozwalałyby na dokonywanie ustaleń faktycznych w zakresie ilości zobowiązań w danym czasie, ani ilości wierzycieli w danym czasie, i które to przepisy Sąd I instancji i Sąd II instancji miały obowiązek zastosować z urzędu, a tego nie dokonały, a w rezultacie zdjęty został z pozwanej ciężar dowodu (art. 6 k.c.) związany z wykazaniem przesłanek z art. 299 § 2 k.s.h.”

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie orzeczenia oczywiście nieprawidłowego. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skonfrontowanie argumentacji, którą przytoczył powód w celu wykazania, że Sądy *meriti* naruszyły wymienione w podstawach skargi przepisy prawa materialnego i procesowego z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Zarzuty powoda podniesione w uzasadnieniu omawianej przesłanki przejęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania odnoszą się do ustalonej przez Sądy podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i oceny dowodów, która do tych ustaleń doprowadziła, gdy tymczasem nie jest dopuszczalne podnoszenie tego rodzaju zarzutów w skardze kasacyjnej a Sąd Najwyższy przy jej

rozpoznawaniu byłby związany ustaleniami przyjętymi za podstawę rozstrzygnięcia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W świetle ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie o stanie niewypłacalności spółki C. można mówić dopiero w momencie, gdy wydany został wyrok uwzględniający sporne roszczenie powoda. Sądy obu instancji odniosły się do zarzutów powoda co do sposobu, w jaki Spółka C. prowadziła dokumentację i zarzuty te uznały za bezzasadne, tak samo jak i do opinii biegłej sporządzonej w sprawie o zakazanie pozwanej prowadzenia działalności gospodarczej, i tak samo jak Sądy w tamtej sprawie, za nieprawidłowe uznał wnioskowanie biegłej, że spółka C. powinna tworzyć przez lata sporu z powodem rezerwy na ewentualne pokrycie zobowiązań w stosunku do niego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.